

**STRATEGJIA NDËRSEKTORIALE KUNDËR
KORRUPSIONIT
2015-2020**

Mars 2015

Përmbajtja

Lista e Shkurtimeve	2
Hyrja	4
Metodologjia dhe procesi i hartimit.....	5
KAPITULLI I - KUSHTET AKTUALE.....	5
KAPITULLI 2 - VIZIONI, POLITIKAT, DHE QËLLIMET E POLITIKAVE.....	11
KAPITULLI 3 - OBJEKTIVAT E POLITIKËS DHE QËLLIMET MADHORE.....	12
A. QASJA PARANDALUESE	12
B. QASJA NDËSHKIMORE.....	18
C. QASJA NDËRGJEGJËSUESE	19
KAPITULLI 4 - BURIMET FINANCIARE	21
KAPITULLI 5 – LLOGARIDHËNIA, MONITORIMI DHE ANALIZA VLERËSUESE.....	23
Institucionet zbatuese	23
Raportimi periodik, metodologjia e raportimit dhe raportimet publike	25
ANEKS 1	27

Lista e Shkurtimeve

AAPSK	Agjencia e Administrimit të Pasurive të Sekuestruara dhe Konfiskuara
ADISA	Qendra e Ofrimit të Shërbimeve Publike të Integruara
AIDA	Agjencia Shqiptare e Zhvillimit të Investimeve
AKBN	Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore
AKM	Agjencia Kombëtare e Mjedisit
AKKP	Agjencia për Kthimin dhe Kompensimin e Pronave
AKPT	Agjencia Kombëtare e Planifikimit të Territorit
AKSHI	Agjencia Kombëtare për Shoqërinë e Informacionit
AKU	Autoriteti Kombëtar i Ushqimit
AMSHC	Agjencia për Mbështetjen e Shoqërisë Civile
AP	Avokati i Popullit
APP	Agjencia e Prokurimit Publik
AQTN	Arkivi Qendror Teknik i Ndërtimit
ASIG	Autoriteti Shtetëror për Informacionin Gjeohapsinor
ASPA	Shkolla Shqiptare e Administratës Publike
AKT	Agjencia e Trajtimit të Koncesioneve
BKH	Byroja Kombëtare e Hetimit
BSH	Banka e Shqipërisë
DAP	Departamenti i Administratës Publike
DAETIK	Departamenti për Axhendën Evropiane Dixhitale dhe Teknologjinë e Informacionit
DPB	Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve
DPD	Drejtoria e Përgjithshme e Doganave
DPM	Drejtoria e Përgjithshme e Metrologjisë
MZHETS	Ministria e Zhvillimit Ekonomik, Tregtisë dhe Sipërmarrjes
DPPSH	Drejtoria e Përgjithshme e Policisë së Shtetit
DPPPP	Drejtoria e Përgjithshme e Parandalimit të Pastrimit të Parave
DPSHP	Drejtoria e Përgjithshme e Shërbimit të Provës
DPSHTRR	Drejtoria e Përgjithshme e Shërbimeve të Transportit Rrugor
DPS	Drejtoria e Përgjithshme e Standardizimit
DPT	Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve
IQ	Inspektoriati Qendror
ILDKPKI	Inspektorati i Lartë i Deklarimit dhe Kontrollit të Pasurive dhe Konfliktit të Interesave
IQT	Inspektorati Qendror Teknik
ISHPSHSH	Inspektoriati Shtetëror i Punës dhe i Shërbimeve Shoqërore
KDIMDP	Komisioneri për të Drejtën e Informimit dhe Mbrojtjen e të Dhënave Personale
KLD	Këshilli i Lartë i Drejtësisë
KLSH	Kontrolli i Lartë i Shtetit
KM	Këshilli i Ministrave
KQZ	Komiteti Qendror i Zgjedhjeve
MAS	Ministria e Arsimit dhe Sportit
MBZHRAU	Ministria e Bujqësisë, Zhvillimit Rural dhe Administrimit të Ujërave
MD	Ministria e Drejtësisë
MEI	Ministria e Energjisë dhe Industrisë
MF	Ministria e Financave
MIAP	Ministri për Inovacionin dhe Administratën Publike
MK	Ministria e Kulturës

MMB	Ministria e Mbrojtjes
MMSR	Ministria e Mirëqenies Sociale dhe Rinisë
MPB	Ministria e Punëve të Brendshme
MSH	Ministria e Shëndetësisë
MSHCV	Ministri i Shtetit për Çështjet Vendore
MTI	Ministria e Transportit dhe Infrastrukturës
MZHU	Ministria e Zhvillimit Urban
MPJ	Ministria e Punëve të Jashtme
PP	Prokuroria e Përgjithshme
QKR	Qendra Kombëtare e Regjistrimit
SHISH	Shërbimi Informativ Shtetëror
SHM	Shkolla e Magjistraturës
SHSSH	Shërbimi Social Shtetëror
SNKK	Strategjia Ndërsektorale kundër Korrupsionit
SNRAP	Strategjia Ndërsektorale për Reformën në Administratën Publike
ZPKR	Zyra e Prokurorisë për Krimet e Rënda
ZRPP	Zyra për Regjistrimin e Pasurive të Paluajtshme

Hyrja

Korrupsioni është pengesa kryesore në rrugën e zhvillimit të qëndrueshëm politik, ekonomik dhe shoqëror të shteteve. Në vitin 2013, Shqipëria shënoi sërish për të tretin vit rradhazi vendin e fundit, nga vendet e rajonit në renditjen e indeksit global të perceptimit të korrupsionit duke marrë kështu damkën si vendi më i korruptuar në Europë. Ulje – ngritjet e perceptimit publik në 10 vitet e fundit, objektivisht, përkojnë me reformat e kryera ose të munguara të qeverisjes. Për këtë arsye, qeveria e konsideron perceptimin e publikut mbi korrupsionin jo vetëm si tregues për gjendjen reale të tij (të korrupsionit) por edhe si masë për suksesin apo dështimin e politikave dhe programeve të qeverisë në luftën kundër korrupsionit.

Përkundrejt këtij sfondi faktesh dhe kësaj vetëdije politike e shoqërore, me objektivin përfundimtar të modernizimit të qeverisjes në vend, qeveria angazhohet për luftë pa kompromis dhe zero tolerancë kundër korrupsionit duke i dhënë kësaj politike publike përparësinë që meriton.

Përparësia e qeverisë në këtë fushë, përkon më së miri me kushtëzimet e vendosura nga Bashkimi Europian për hapjen e negociatave për anëtarësimin në BE. Lufta kundër korrupsionit është një ndër pesë politikat të cilat vendi ynë këshillohet t'i ndjekë me përparësi në procesin e integritimit evropian të vendit. Po kështu, parandalimi dhe ndëshkimi i korrupsionit është një detyrim që rrjedh nga aderimi i Shqipërisë në instrumentat ndërkombëtarë për luftën kundër korrupsionit si Konventa e Kombeve të Bashkuara kundër Korrupsionit, Konventa Penale e Këshillit të Evropës kundër Korrupsionit, Konventa Civile e Këshillit të Evropës kundër Korrupsionit etj.

Në përgjigje të nevojave të vendit për zhvillim, dhe pritshmërive të ligjshme të publikut dhe partnerëve tanë ndërkombëtarë, qeveria synon të ndërmarë një përpjekje në luftën kundër korrupsionit e cila të përfshijë një qasje të trefishtë parandaluese, ndëshkuese dhe ndërgjegjësuese. Ky dokument ka për qëllim të përcaktojë objektivat dhe drejtimit kryesore të politikave të cilat do të udhëheqin planin e veprimit të qeverisë për luftën kundër korrupsionit në 3 vitet e ardhshme.

Angazhimet e ndërmarra dhe objektivat e përcaktuara në këtë dokument janë në linjë me detyrimet që rrjedhin nga Marrëveshja e Stabilizim-Asociimit dhe rekomandimet e KE-së për Shqipërinë për tu anëtarësuar në Bashkimin Evropian.

Metodologjia dhe procesi i hartimit

Metodologjia bazohet në parimin e koordinimit midis institucioneve me qëllim arritjen e objektivave që përfshihen në SKZHI duke zbatuar një qasje sistematike dhe të integruar.

Hartimi dhe zhvillimi i strategjisë dhe planit të veprimit që e shoqëron atë, ka kaluar nëpër një proces konsultimi gjithëpërfshirës me pjesëmarrjen e aktorëve kryesorë të cilët luajnë një rol të rëndësishëm në luftën kundër korrupsionit, përfshi këtu institucione të administratës shtetërore dhe institucione të pavarura, organizata dhe partnerë ndërkombëtarë, shoqërinë civile dhe komunitetin e biznesit. Dokumenti strategjik është hartuar në bazë të eksperiencave dhe nga të gjitha institucionet kombëtare që kanë patur një rol për zbatimin e Strategjisë Ndërsektoriale për Parandalimin e Luftës kundër Korrupsionit dhe për një Qeverisje Transparente 2008-2013 dhe Planin e Veprimit që e shoqëroi Strategjinë. Gjithashtu, ai u bazua në rekomandimet e Projektit kundër Korrupsionit në Shqipëri (Projekti PACA) që u realizua deri në vitin 2012, me asistencën e Bashkimit Evropian dhe të Këshillit të Evropës. Strategjia, në zbatim të akteve nënligjore është e bazuar mbi statistika të disponueshme, vlerësime të projekteve të ndryshme, monitorime të strategjisë së mëparshme, raporte progresi të BE-së, udhërrëfyesit për 5 prioritetet për integrimin evropian dhe në përmbushje dhe përputhje të plotë me objektivat e Qeverisë për arritjen e standardeve të nevojshme, në kuadër të integritetit të Shqipërisë në BE. Rekomandimet e dala nga projektit të Bashkimit Evropian për Vlerësimin e Kuadrit Anti-korrupsion në Shqipëri (ACFA) janë pasqyruar si në përmbajtjen e Strategjisë ashtu dhe në formulimin e masave specifike në Planin e Veprimit.

Procesi i vlerësimit ka filluar në dhjetor 2013, duke vijuar më tej me konsultime dhe hartimin e draftit të parë të strategjisë në mars 2014, i cili u hartua me mbështetjen e Prezencës së OSBE-së në Shqipëri. Në periudhën mars-gusht 2014 është hartuar, gjithashtu me asistencën e Prezencës së OSBE-së në Shqipëri, dhe kontributin e institucioneve të pavarura dhe qendrore, drafti i parë i Planit të Veprimit që shoqëron Strategjinë. Masat e sugjeruara nga institucionet janë hartuar në bazë të prioriteteve të qeverisë, të buxhetit që i është alokuar çdo institucioni, si dhe në bazë të sugjerimeve të ekspertëve nga çdo institucion. Dokumentet i janë dërguar DPZhNH dhe pas marrjes së komenteve në dhjetor 2014, është hartuar drafti i dytë i rishikuar i cili i është komunikuar institucioneve për komente dhe plotësime.

Hartimi i këtyre dy dokumente politikash janë realizuar në bashkëpunim të ngushtë me rrjetin e koordinatorëve dhe pikave të kontaktit që Koordinatori Kombëtar kundër Korrupsionit ka në institucionet qendrore, të pavarura dhe në nivelin lokal.

Plani i veprimit që i referohet periudhës 2015-2017 i bashkëngjitet kësaj strategjie si Aneks 1.

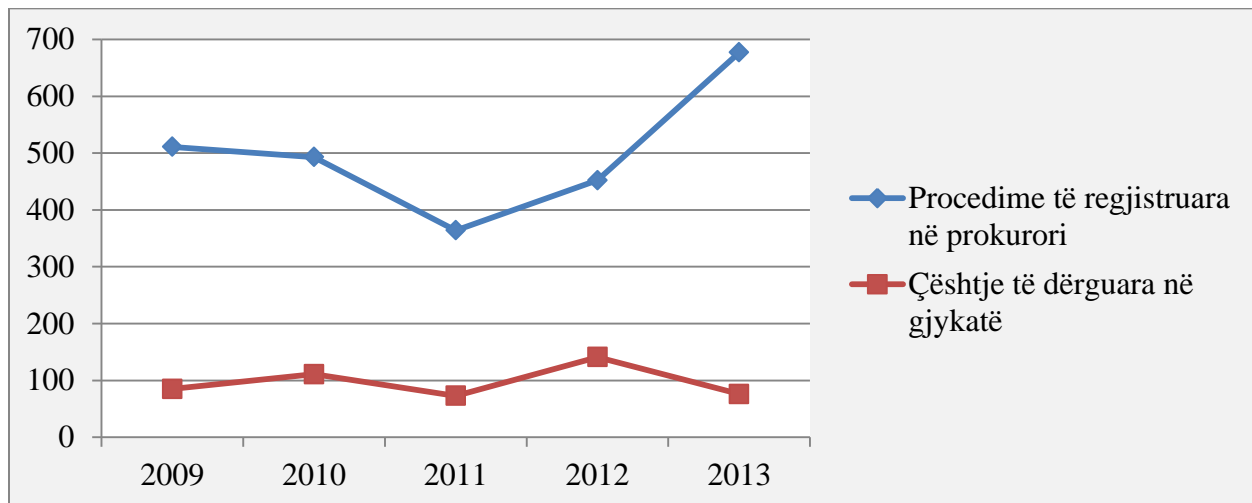
KAPITULLI I - KUSHTET AKTUALE

Vështrim i përgjithshëm

Korrupsioni dhe luftimi i tij vijojnë të jenë një nga sfidat kryesore dhe një nga prioritetet madhore ndërsektoriale për Shqipërinë. Gjatë viteve 2007-2010 reformat e ndërmarra nga qeveria kanë synuar modernizimin e administratës shtetërore dhe proceset e saj të punës, duke

kontribuar kështu në **parandalimin e korrupsionit** në fusha ku korrupsioni ishte në nivele tepër të larta dhe ku ndikimi mbi ekonominë e vendit ishte i ndjeshëm. Kështu përmes reformave rregullatore në fushën e auditimit, krijimi i sistemit të prokurimit elektronik me qëllim rritjen e transparencës në fushën e prokurimeve publike, u shënua rritje e performancës së qeverisë në këto fusha, çka evidentohet edhe nga treguesit e përbërë të institucioneve të ndryshme ndërkombëtare.¹ Po kështu, krijimi i Qendrës Kombëtare të Regjistrimit të Bizneseve, Qendrës Kombëtare të Licensimit të Bizneseve, si dhe ngritja e sistemeve të E-tatimeve dhe E-doganave, ka lehtësuar ndjeshëm procedurat administrative përkatëse dhe ka reduktuar kontaktet personale të përdoruesve/kërkuesve të shërbimit me administratën, si dhe ka kontribuar në uljen e nivelit të korrupsionit në këta sektorë.

Numri i çështjeve të dërguara në gjykatë në raport me numrin total të procedimeve²

Përsa i përket **ndëshkimit të korrupsionit**, arritjet kanë qenë të ndjeshme për arsye edhe të rishikimit të kuadrit ligjor që mundëson rritjen e efektivitetit të hetimeve. Ndryshimet kushtetuese për kufizimin e imuniteteve të deputetëve dhe gjyqtarëve hapën rrugën për goditjen penale të korrupsionit në nivelet e larta dhe luftimin e pandëshkueshmërisë. Këto ndryshime u shoqëruan gjithashtu me zbatimin e rekomandimeve për Shqipërinë të raundit të dytë dhe të tretë të GRECO³, në lidhje me çështjet e imuniteteve, pastrimin e parave si dhe me miratimin e legjislacionit për sa i përket financimit të partive politike dhe të fushatave elektorale. Megjithatë, pavarësisht miratimit dhe zbatimit të pjesshëm të Strategjisë dhe Planit të Veprimit 2008-2013, treguesit e dy (2) viteve të fundit, sidomos në perceptimin e korrupsionit, kanë treguar përkeqësim të dukshëm. Në 2014, sipas Barometrit Global të Korrupsionit, 66% e grupit të

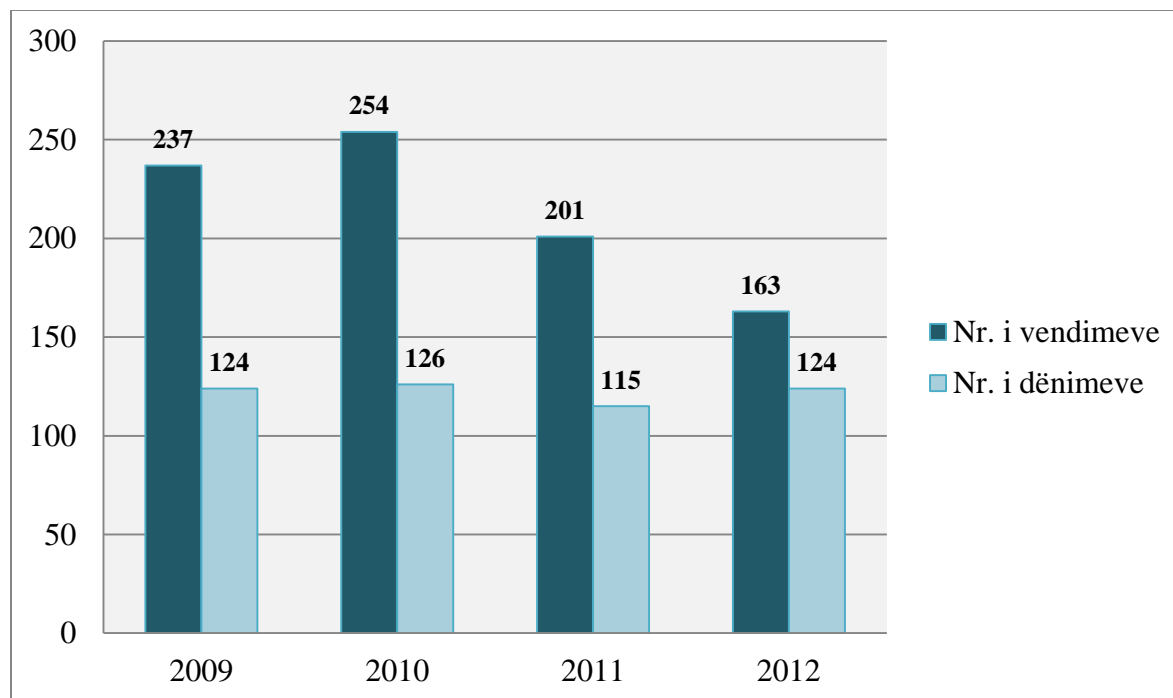
¹ Shiko *Control of Corruption Index, World Bank* <http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.aspx#home>

² Statistikat e referuara janë të bazuara në statistikat e konsoliduara të grupit ndërinstitucional të punës, dhe në bazë të urdhrat të Ministrit të Drejtësisë nr. 8904/1, datë 12.12.2013 “Për mbledhjen dhe përpunimin e të dhënave statistikore për veprat penale që lidhen me korrupsionin dhe krimin e organizuar”

³ GRECO – Grupi i Shteteve kundër Korrupsionit (*Group of States against Corruption*)

pyetur mendonte që korrupsioni në vend ishte në rritje.⁴ Fusha me nivel më të lartë korrupsioni sipas barometrit është drejtësia, ku procedimi dhe ndëshkueshmëria e korrupsionit mbetet ende problematike. Edhe pse janë ndërmarrë iniciativa gjatë viteve të fundit për ndëshkimin e korrupsionit, përfshi këtu krijimin e Njësive të Përbashkëta Hetimore, krijimin e njësive anti-korrupsion në institucione ligjzbatuese etj., bashkëpunimi i agjencive ligjzbatuese për hetimin proaktiv të korrupsionit nuk ka patur rezultate të ndjeshme për luftën kundër korrupsionit.

Numri i vendimeve në raport me numrin e dënimeve të dhëna nga gjykatat e rretheve gjyqësore

Në lidhje me **ndërgjegjësimin mbi korrupsionin**, vihet re ndërgjegjësimi në një masë të gjerë rreth problematikave të korrupsionit, të cilat perceptohen si prezente në shumë fusha të qeverisjes.⁵ Në disa fusha si drejtësia, shëndetësia dhe partitë politike, korrupsioni konstatohet të jetë në nivele alarmante, duke cënuar kështu edhe besueshmërinë ndaj institucioneve shtetërore.

Më tej, partnerë ndërkombëtarë, kanë theksuar në raportet e tyre problematikat kryesore në këtë fushë, që shtrihen përtej perceptimit të korrupsionit, dhe analizojnë problematikat konkrete të situatës. Në 2014, Asambleja Parlamentare e Këshillit të Evropës ka cituar në raportet e saj mungesën e ndëshkueshmërisë për situatën e korrupsionit. Nga ana tjetër, Raporti i Progresit i BE-së 2014, ka theksuar që Shqipëria duhet të intensifikojë përpjekjet në luftën kundër

⁴ *Global Corruption Barometer 2013*, Transparency International (<http://www.transparency.org/gcb2013/country/?country=albania>)

⁵ *Global Corruption Barometer 2013*, Transparency International, <http://www.transparency.org/gcb2013/country/?country=albania>

korupsionit, të forcojë bashkëpunimin ndërmjet agjencive ligjzbatuese dhe të eliminojë pengesat ndaj hetimeve proaktive. Gjithashtu, hetime rreth pasurisë të pajustificuar dhe korupsion duhet të jenë efçente, duke përfshirë përdorimin efikas të hetimit financiar. Kjo do të çonte në kohë në ndërtimin e një historiku rezultatesh (*track record*) me ndjekje penale dhe dënime të formës së prerë në çështjet e korupsionit.

Sipas raportit, dy fusha ku duhet të përqëndrohen përpjekjet për të luftuar korupsionin janë ato të shërbimeve tatimore dhe doganore ku duhet të rriten hetimet proaktive dhe të përmirësohet auditi i brendshëm dhe vlerësimi i riskut. Në kuadrin e menaxhimit të fondeve publike, konstatohet nevoja për rritjen e transparencës në procedurat e prokurimit publik, përfshi blerjet me vlerë të vogël, me qëllim që të reduktohet risku i korupsionit dhe të përmirësohet konkurrenca.⁶

Gjithashtu, *Indicative Strategy Paper 2014-2020*⁷ rekomandon që Shqipëria duhet të ketë një qasje gjithëpërfshirëse për krijimin e një kornize institucionale të fuqishme që parandalon korupsionin, duke përmirësuar bashkëpunimin ndërmjet agjencive dhe duke forcuar mekanizmat e brendshëm të kontrollit, verifikimin e deklaratave të pasurisë, dhe kontrollin mbi financimin e partive politike. Organizimi institucional duhet të forcohet ndjeshëm, si në aspektin e personelit dhe në drejtim të respektimit të pavarësisë së plotë të zbatimit të ligjit dhe të organeve gjyqësore që përfshihen në hetimet e rasteve të korupsionit.

Sfidat

Sfidat e evidentuara në këtë dokument vijnë si rezultat i vlerësimeve të raporteve të Bashkimit Evropian si dhe të vlerësimeve të ndryshme nga organizatat ndërkombëtare. Gjithashtu, prioritetet janë evidentuar bazuar në dokumente të asistencës teknike të ofruar nga projekti ACFA.⁸

Sfida të përgjithshme që lidhen me kuadrin e gjerë të anti korupsionit vijnë të jenë fushat më poshtë:

- Forcimi i integritetit të administratës publike
- Reformimi i sistemit të drejtësisë dhe pavarësia e drejtësisë
- Rritja e cilësisë të legjislacionit
- Qëndrueshmëria e administratës publike
- Mbështetja e pavarësisë dhe/ose autonomisë funksionale të institucioneve kyçe (ligjzbatuese dhe të pavarura)
- Mungesa e besimit apo bashkëpunimit ndërinstitucional

Duke marrë parasysh që reforma në drejtësi si dhe në administratën publike trajtohen specifikisht në dokumentet përkatëse strategjike të Qeverisë,⁹ për të evituar përsëritjet dhe mbivendosjet, SNKK i trajton sfidat më lart vetëm në kuadër të objektivave specifike të SNKK.

⁶ Raporti i Progresit i BE-se 2014

⁷ *IPA II- Indicative strategy paper for Albania (2014-2020)* e miratuar në 18/08/2014

⁸ *ACFA-Anti Corruption Framework Assessment project*, 2014 financiar nga Bashkimi Evropian

⁹ Projekt-SNRAP dhe projekt strategjia e drejtësisë (ende në proces hartimi në kohën e miratimit të SNKK)

Në kuadrin e parandalimit evidentohen sfidat më poshtë:

1. Transparenca në veprimtarinë shtetërore

Rritja e transparencës në veprimtarinë shtetërore mundëson një kontroll më të plotë nga ana e publikut. Ndryshimet e fundit ligjore lidhur me të drejtën e informimit, përmes miratimit të ligjit nr. 119/2014 “Për të drejtën e informimit” përmirësojnë mundësitë e qytetarëve dhe subjekteve për kontrollin e veprimtarive shtetërore. Megjithatë, punë nevojitet ende lidhur me zbatimin e plotë të ligjit, përfshi këtu përmes krijimit të strukturave apo përcaktimit të personave përgjegjës në institucione që do të sigurojnë zbatimin e ligjit si dhe miratimin e akteve nën ligjore për zbatimin e plotë të ligjit.

Më tej, lidhur me transparencën në përdorimin e fondeve buxhetore, me ndryshimet ligjore e marsit 2014, ku Këshilli i Ministrave miratoi vendimin për kryerjen në mënyrë elektronike të procedurave të tenderimit për koncesionet dhe partneritetet publik-privat, si edhe miratimin e dispozitave që sqarojnë udhëzimet për procedurat e prokurimit me vlerë të vogël, mundësohet aksesimi më i mirë i qytetarëve në përdorimin e fondeve buxhetore. Por, ndryshimet në ligjin për Koncesionet dhe Partneritetet Publik-Privat kërkojnë rritje të transparencës lidhur me koncesionet si fusha me rrezikshmëri të lartë për korrupsion pasi kërkojnë ngritjen e sistemeve të integruara për buxhetimin, menaxhimin financiar dhe prokurimin.

Ndërkohë, në fushën e prokurimit, duhet të vijojë procesi i monitorimit të proceseve të prokurimit, ndërsa nevojitet kontroll më i plotë lidhur me shkelje të mundshme gjatë proceseve të prokurimit, përfshi këtu rastet e konfliktit të interesave.

2. Parandalimi i konfliktit të interesave dhe deklarimi i pasurive në kuadër të forcimit të integritetit të nëpunësve publik

Në maj 2014 u miratuan ndryshime në ligjet për deklarimin e pasurisë dhe konfliktin e interesit, duke shtuar numrin dhe shpeshtësinë e kontrolleve të Inspektoratit të Lartë për Deklarimin dhe Kontrollin e Pasurisë dhe Konfliktin e Interesit (ILDKPKI) dhe duke detyruar deklarimin e vlerave në para në dorë mbi një vlerë të caktuar dhe duke kërkuar depozitim të tyre në bankë. Dorëzimi i informacionit të rremë është bërë vepër penale, ndërsa pritet edhe legjislacioni i ri lidhur me mbrojtjen e informatorëve të korrupsionit, si dhe ngritja e strukturave për zbatimin e këtij ligji.

Sfidë në këtë kuadër vijon të jetë bashkëpunimi i ILDKPKI me institucionet e tjera, pasi ILDKPKI bazohet në bashkëpunimin e autoriteteve përgjegjëse dhe rolin e tyre kyç për të realizuar punën e tij. Rritja e kapaciteteve teknike të ILDKPKI, aksesimi në databaza shtetërore për shkëmbimin e informacionit të nevojshëm për hetimet administrative dhe rritja e kapaciteteve të autoriteteve përgjegjëse mbeten ende sfida. Më tej publikimi i deklarimeve të pasurive (në vijim të rekomandimeve të GREO dhe organizatave ndërkombëtare) si dhe kontrolli i pasurive të zyrtarëve të lartë mbeten prioritet.

3. Kontrolli i financimit të partive politike

Me gjithë progresin e sipërpërmendur lidhur me kontrollin e financimit të partive politike, përmes përmirësimit të kuadrit ligjor dhe institucional, në dispozitat ligjore, sidomos në Kodin Zgjedhor mbeten ende boshllëqe dhe probleme të evidentuara veçanërisht nga projekti ACFA. Problematika kryesore mbetet ende ngritja e strukturave për kontrollin e financimit të partive politike, caktimi i afateve të qarta të raportimit, detyrimi për regjistrimin e raporteve financiare të

fushatave zgjedhore, publikimi i raporteve financiare, kufizimi i auditimit dhe kërkesave të raportimit në varësi të peshës së partive dhe thjeshtimi i raportimit financiar dhe kërkesave të auditimit në mënyrë që auditorët financiarë dhe auditorët e KQZ-së të jenë përgjegjës vetëm për auditimin e informacionit kyç.

4. Planifikimi, bashkërendimi dhe monitorimi i masave kundër korrupsionit

Në kuadër të bashkërendimit, është krijuar institucioni i Koordinatorit Kombëtar kundër Korrupsionit, si institucioni që drejton përpjekjet e qeverisë për zbatimin e masave nën Prioritetin 3. Gjithashtu KKK ka luajtur një rol kyç në krijimin e rrjetit të pikave të kontaktit në institucione si dhe ka koordinuar politika të rëndësishme si ndërmarrja e hapave që do t'i sigurojnë prokurorisë akses në bazat e të dhënave të institucioneve të tjera. Por një koordinim, monitorim dhe zbatim i suksesshëm i masave kundër korrupsionit kërkon edhe rritjen e burimeve njerëzore dhe të kapaciteteve të tyre.

Në kuadrin e ndëshkimit evidentohen sfidat më poshtë:

Për sa i përket kuadrit ligjor kundër korrupsionit, ndryshimet në Kodin e Procedurës Penale gjatë 2014 transferuan juridiksionin e çështjeve për korrupsion pasiv dhe aktiv të gjyqtarëve, prokurorëve, zyrtarëve të drejtësisë, zyrtarëve të lartë të shtetit dhe të të zgjedhurve vendorë te Prokuroria e Krimeve të Rënda dhe Gjykata e Krimeve të Rënda. Ligji Anti-Mafia u ndryshua në 2014 gjithashtu, duke zgjeruar sekuestrimin dhe konfiskimin e pasurive të paligjshme që burojnë nga korrupsioni në të gjitha veprat penale që bien nën sferën e re të kompetencave të Gjykatës së Krimeve të Rënda. Ligji për Policinë e Shtetit u ndryshua në shtator 2014 për të sanksionuar ngritjen e një Byroje Kombëtare të Hetimit, e ngarkuar me hetimin e çështjeve të korrupsionit.

Në vijim të këtyre ndryshimeve si edhe të problematikave të evidentuara më parë, sfidat qëndrojnë ende te hetimi dhe ndjekja e korrupsionit. Disa nga problematikat e evidentuara nga projekti ACFA si dhe nga misioni i PAMECA-s, kanë qenë sqarimi i juridiksioneve lidhur me zyrtarët e lartë si dhe me imunitetet (në vijim të ndryshimeve ligjore), sqarimi dhe sigurimi i koordinimit të duhur qëndror të hetimit të shkeljeve që lidhen me korrupsionin, duke siguruar koordinim mes ZPKR dhe Byrosë Kombëtare të Hetimit. Gjithashtu, duhet të ndërmerren ndryshimet e nevojshme ligjore për të rritur efektivitetin e procedurave hetimore si dhe dënimin e veprave të korrupsionit. Sfidë e rëndësishme mbetet mbështetja me burimet dhe kapacitetet e duhura për ndjekjen e korrupsionit, si pranë Prokurorisë ashtu edhe pranë NjPH. Roli i i Shkollës së Magjistraturës dhe Qendrës së Formimit Policor në këtë proces është thelbësor.

Në kuadrin e ndërgjegjësimit evidentohen sfidat më poshtë:

Duke marrë parasysh që në këtë fushë aktorët që veprojnë janë të shumtë, qeveria duhet të marrë të gjitha masat e duhura për të iniciuar fushata ndërgjegjësuese si për rëndësinë e luftimit të korrupsionit, ashtu edhe për rolin e qytetarëve. Më tej kjo përpjekje duhet të jetë e koordinuar dhe duhet që në aktivitetet dhe veprimtaritë e qeverisë të reflektohet rëndësinë e këtij prioriteti.

KAPITULLI 2 - VIZIONI, POLITIKAT, DHE QËLLIMET E POLITIKAVE

Vizioni

*Institucione shqiptare transparente dhe me integritet të lartë,
që gëzojnë besimin e qytetarëve dhe garantojnë shërbim
cilësor dhe të pakorruptueshëm.*

Strategjia e re pasqyron drejtimet kryesore të programit qeveritar lidhur me luftën kundër korrupsionit, si dhe të dokumenteve strategjike për të ardhmen, siç ato pasqyrohen më poshtë. Program i qeverisë ka vendosur në kapitullin mbi anti-korrupsionin si dhe në fushat e lidhura me luftimin e tij, objektivat e mëposhtme:

- Intensifikimin e ndjeshëm në luftën kundër korrupsionit;
- Kalimin në sitë të legjislacionit ekzistues dhe propozimit të nismave ligjore për mënjanimin sa më të madh të mundësive për t'u angazhuar në praktika korruptive në sektorin publik dhe privat;
- Ndërmarrjen e nismave ligjore dhe përkrahje zbatimit të masave që inkurajojnë njerëzit që denoncojnë korrupsionin;
- Zbatimin me përkushtim të legjislacionit dhe ndërmarrjen e nismave të reja lidhur me publikimin e dokumentave zyrtare dhe transparencën në procedurat administrative;
- Rritjen e përgjegjshmërisë së zyrtarëve publikë gjatë kryerjes së detyrave të tyre;
- Mënjanimin e çdo ndikim politik që ka shërbyer deri më sot për shkëmbime favoresh dhe influencash midis ekzekutivit dhe gjykatës;
- Përfshirjen në mënyrë të gjerë dhe të rëndësishme të shoqërisë civile, sektorit privat dhe atë akademik në hartimin, zbatimin dhe monitorimin e nismave ligjore, strategjive dhe programeve kundër korrupsionit.

Përsa i përket **parandalimit të korrupsionit**, qëllimi i këtyre politikave është çrrënjësja e korrupsionit së pari nga radhët e administratës publike dhe të të gjithë segmenteve shtetërore, dhe kryesisht nga institucionet që ofrojnë shërbime publike për qytetarët.

Në vijim të sfidave sa më lart, qëllimi parësor është forcimi i transparencës përmes zbatimit të legjislacionit përkatës në të gjitha fushat e veprimtarisë shtetërore, rritja e transparencës lidhur me kontrollin dhe financimin e partive politike, si dhe forcimi i integritetit dhe transparencës lidhur me zyrtarët publik.

Përsa i përket **ndëshkimit të korrupsionit**, insitucionet ligjzbatuese, dhe veçanërisht ato të pavarura, të cilat kanë një rol thelbësor në këtë proces, duhet të monitorojnë zbatimin e ligjit dhe sundimin e shtetit të së drejtës, duke siguruar kështu transparencën dhe integritetin e organeve shtetërore.

Specifikisht, në bazë të sfidave më lart, synohet rritja e kapaciteteve dhe bashkëpunimit për hetimin e korrupsionit si dhe marrja e masave për hetimet më efikase dhe efektive. Ndryshime ligjore të nevojshme duhet të ndërmerren gjithashtu në kuadër të përmirësimit të hetimeve si dhe në kuadër të rritjeve të hetimeve proaktive dhe atyre me përdorimin e metodave speciale të hetimit. Shkëmbimi i informacionit duhet të përmirësohet ndërsa organet ligjzbatuese duhet të kenë akses të mjaftueshëm dhe sa më të shpejtë në informacion.

Përsa i përket **ndërgjegjësimit rreth korrupsionit**, publiku duhet të marrë pjesë në luftimin e tij duke e denoncuar atë dhe duke qenë aktiv në iniciativa që synojnë në parandalimin e fenomeneve korruptive.

Në afat të gjatë, korrupsioni i nivelit të ulët (*petty corruption*) nuk duhet të jetë prezent si një nga problematikat më të rëndësishme në ofrimin e shërbimeve apo në perceptimin publik, ndërsa korrupsioni i zyrtarëve publikë dhe atyre të lartë duhet të dënohet sipas parashikimeve ligjore, duke evidentuar qartazi që ndëshkimi i ligjit aplikohet në mënyrë të barabartë për të gjithë.

KAPITULLI 3 - OBJEKTIVAT E POLITIKËS DHE QËLLIMET MADHORE

Qëllimet madhore e kësaj strategjie janë parandalimi, ndëshkimi dhe ndërgjegjësimi rreth korrupsionit. Këto qëllime janë afatgjata dhe shtrihen përgjatë kohës së zbatimit të strategjisë dhe planit të veprimit.

A. QASJA PARANDALUESE

Objektivat në kuadrin e qasjes parandaluese do të përfshijnë:

Objektivi A 1 - Rritja e transparencës në veprimtarinë shtetërore dhe përmirësimi i aksesit të qytetarëve në informacion

Pjesëmarrja qytetare në procesin kompleks të qeverisjes është një domosdoshmëri dhe garanci për ruajtjen e integritetit të qeverisjes. Nga ana tjetër, transparenca në veprimtarinë shtetërore dhe aksesit i personave privatë (qytetarë dhe biznese) në informacionin e mbajtur nga qeveria është një kusht thelbësor për pjesëmarrjen e tyre në jetën publike si dhe për mbrojtjen e interesave të tyre private.

Monitorimi i zbatimit të ligjit për aksesin në dokumente zyrtare ka nxjerrë në pah probleme serioze me natyrë ligjore dhe administrative të cilat çenojnë aksesin e papenguar të qytetarëve në informacionin e mbajtur nga qeveria. Qasjet sektoriale e të gjithë institucioneve zbatuese të kësaj strategjie do të kushtojnë një vëmendje të madhe objektivit të transparencës. Ato do të zërthejnë në nivelin e sektorit këtë parim të rëndësishëm të qeverisjes demokratike përmes masave si më poshtë:

1. Zbatimi i parimeve të Open Government përmes krijimit dhe vënies në efikasitet të portalit qeveritar "Open Data" si dhe shtimit të shërbimeve që ofrohen në rrugë elektronike;
2. Fuqizimi dhe vijimi i përdorimit të mjeteve elektronike që mundësojnë transparencë në administratën shtetërore, në sistemet e drejtësisë, në menaxhimin e integruar të informacionit për territorin etj;
3. Zbatimi i plotë i Ligjit për të Drejtën e Informimit si dhe ligjit "Për Njoftimin dhe Konsultimin Publik" si mjet për transparencën e informacionit;
4. Pajisja e punonjësve të policisë rrugore dhe patrullës së përgjithshme me kamera vëzhgimi gjatë kryerjes së detyrave, për mjet kontrolli dhe transparencëmbi veprimtarinë e punonjësve të policisë;
5. Publikimi i rezultateve të inspektimeve, kontroleve apo analizave të riskut të institucioneve;
6. Procese transparente të rekrutimit dhe të menaxhimit të burimeve njerëzore në arsim dhe shërbimin civil;
7. Institucionalizimi i komunikimit dhe këshillimit me bashkësinë e biznesit dhe grupet e interesit në hartimin dhe miratimin e legjislacionit të fushave përkatëse si dhe në shpërndarjen e informacionit për konsulencën dhe lehtësimin e biznesit.

Objektivi A 2 - Rritja e transparencës në planifikimin, detajimin, menaxhimin dhe kontrollin e fondeve buxhetore

Qeverisja e mirë mundësohet përmes vjeljes së detyrimeve të taksapaguesve dhe mirëpërdorimit të fondeve buxhetore. Tipikisht, keqadministrimi i fondeve buxhetore shkaktohet nga veprimi i faktorëve të ndryshëm korruptivë mbi institucionet publike që i përdorin ato. Për këtë arsye synohen:

1. Vlerësimi i performancës së prokurimeve publike në fusha me rrezik të lartë për korrupsion dhe marrja e masave për përjashtimin e subjekteve tregtare sipas legjislacionit në fuqi;
2. Botimi i informacioneve financiarembime përparësi në fushën e mbrojtjes, koncesioneve, prokurimeve dhe të ardhurave të kompanive me kapital shtetëror;
3. Prokurime publike transparente dhe efikente, përmes vlerësimit dhe matjes të performancës në bazë të treguesve konkret dhe objektivë;
4. Rritja e kapaciteteve të strukturave të auditit lidhur me korrupsionin dhe parandalimin e tij.

Objektivi A 3 - Fuqizimi i infrastrukturës elektronike të institucioneve publike

Përmirësimi i faqeve zyrtare të internetit të institucioneve publike duke i bërë ato ndëraktive, trajtimi elektronik i ankesave, shtimi i numrit të shërbimeve që jepen në mënyrë elektronike etj, kanë një ndikim të natyrshëm në luftën kundër korrupsionit. Në ndjekje të këtij objekti, qasjet sektoriale të institucioneve zbatuese të Strategjisë kanë premtuar zhvillime dhe zgjidhje me potencial të dukshëm anti-korrupsion:

1. Zbatimi i Programit "Inovacioni kundër korrupsionit" me qëllim modernizimin e shërbimeve publike, duke thjeshtuar, integruar procedurat dhe unifikuar ofrimin e shërbimeve në një qendër të vetme; Dixhitalizimi i informacionit të disponueshëm në

fusha me rrezik të lartë për korrupsion dhe me ndikim të lartë në perceptimin e korrupsionit, përfshi këtu:

- a. Shëndetësia lidhur me përdorimin e barnave ;
 - b. Drejtësia lidhur me çështjet e delegimit me short;
 - c. Pronat ku parashikohet krijimi i gjeo-portalit me informacion dhe akses në hartat që lidhen me pasuritë e paluajtshme dhe vlerat e tyre;
2. Dixhitalizimi i sistemit të inspektimit në punë.

Objektivi A 4 – Përmirësimi i trajtimit të denoncimeve ndaj korrupsionit

Bashkëpunimi i punonjësve të brendshëm (bilbilfryrësve) të institucioneve publike dhe/ose private me agjencitë ligjzbatuese, si edhe të publikut është i një rëndësie jetike për hetimin e suksesshëm të veprave të korrupsionit. Shqipërisë i mungon kuadri i nevojshëm ligjor për të përfituar nga kjo formë bashkëpunimi.

Në kuadrin e përmirësimit të mekanizmave për mbrojtjen e bilbil fryrësve, si mjet për mbrojtjen e nëpunësve që tregojnë integritet të lartë dhe si mjet kontrolli i veprimtarisë shtetërore parashikohet:

1. Hartimi i kuadrit ligjor dhe të akteve nënligjore për të drejtat e bilbil fryrësve;
2. Krijimi i strukturave përgjegjëse brenda dhe jashtë institucioneve dhe fuqizimi i tyre për trajtimin e rasteve për trajtim.

Në kuadrin e përmirësimit të mekanizmave të trajtimit të denoncimeve nga publiku dhe të bashkëpunimit me synim rritjen e besimit ndaj strukturave shtetërore:

1. Krijimi i një qasjeje unike për trajtimin e rasteve të denoncuarra të korrupsionit nga publiku;
2. Rritja e besimit ndaj administratës përmes transparencës në trajtimin e denoncimeve dhe publikimin e të dhënave rreth trajtimit të tyre;
3. Dërgimi elektronik i ankesave dhe mundësimi i gjurmimit të shqyrtimit administrativ të ankesave nga qytetarët.

Objektivi A 5 - Forcimi i regjimit të deklarimit dhe kontrollit të pasurive të zyrtarëve publikë dhe rasteve të konfliktit të interesave

Zbatimi me rigorozitet i regjimit të deklarimit dhe kontrollit të pasurive si dhe masave për parandalimin dhe evidentimin e rasteve të konfliktit të interesit janë mjete të rëndësishme për kufizimin e korrupsionit. Monitorimi i zbatimit dhe analizat e ndryshme që i janë bërë ligjeve aktuale për deklarimin e pasurive dhe konfliktin e interesave kanë nxjerrë në pah probleme serioze me natyrë ligjore dhe administrative të cilat çënojnë efektivitetin e regjimit të kontrollit mbi zyrtarët publikë. Konsiderohen shumë të rëndësishme aktivitetet si më poshtë:

1. Ndryshimet ligjore të harmonizuara lidhur me deklarimin dhe kontrollin e pasurive të zyrtarëve me qëllim përmirësimin e procesit të deklarimit dhe kontrollit të pasurive;

2. Zbatimi i rekomandimeve të GRECO-s/ Këshillit të Evropës lidhur me deklarin dhe kontrollin e pasurive dhe konfliktin e interesave;
3. Mundësimi i deklarimeve online të pasurisë për të gjithë subjektet deklaruese dhe publikimi i deklaratave të interesave private pa kërkesë ;
4. Ndryshimet ligjore të harmonizuara lidhur me parandalimin e trajtimin e konfliktit të interesave dhe krijimi dhe funksionalizimi i regjistrimit elektronik të konfliktit të interesave;
5. Akte nënligjore të miratuara që detajojnë kërkesat e ligjit për parandalimin e konfliktit të interesave për fusha të rëndësishme dhe komplekse për korrupsionin, si konçesionet dhe partneritetet publik – privat;
6. Rritja e kapaciteteve e strukturave të administratës / autoriteteve përgjegjëse për të zbuluar, trajtuar dhe zgjidhur konfliktin e interesave.

Objektivi A 6 - Forcimi i regjimit të kontrolleve mbi financimin e partive politike

Integriteti i partive politike është parakusht thelbësor për integritetin e qeverisjes dhe parandalimin e korrupsionit. Integriteti i partive rrezikohet më së shumti nga financimet e paligjshme. Në këto kushte, është e një rëndësie jetike për luftën kundër korrupsionit që Shqipëria të forcojë regjimin e kontrolleve mbi financimin e partive politike. Ky objektivi i Strategjisë përkon plotësisht me fushën e veprimtarisë së një institucioni të pavarur që është Komisioni Qendror i Zgjedhjeve:

1. Propozimi dhe hartimi i ndryshimeve në Kodin Zgjedhor lidhur me përdorimin e burimeve apo fondeve publike gjatë fushatave zgjedhore;
2. Miratimi i akteve ligjore dhe/ose nënligjore për të mundësuar lehtësimin e procedurave të auditimit të financimit të partive politike;
3. Marrja e masave për krijimin dhe rritjen e kapaciteteve të strukturave përkatëse në KQZ për kontrollin dhe verifikimin e raporteve të auditeve;
4. Ndërmarrja e fushatave ndërgjegjësuëse për blerjen e votave si dhe për evitimin e aferave korruptive për arsye politike gjatë fushatave zgjedhore.

Objektivi A 7 - Përmirësimi i efikasitetit të auditimit dhe inspektimit të brendshëm dhe përdorimi sistematik i analizave të riskut

Auditimi dhe inspektimi i brendshëm administrativ shpesh nxjerr në pah probleme të natyrës strukturore, procedurale dhe etike të cilat, po të mos eliminohen, krijojnë një terren të përshtatshëm për korrupsionin. Më tej, analizat e riskut janë një risi për administratën publike shqiptare, të parashikuara përmes ndryshimeve të fundit legjislative, dhe dukenjohur potencialin e kësaj metode për të parandaluar fenomene korruptive, qeveria ka zgjedhur ta bëjë përdorimin sistematik të analizave të riskut një objektivi kryesor të Strategjisë kundër Korrupsionit 2015 – 2020. Synohet që përmes kësaj strategjie të kryhen:

1. Rishikimi i kuadrit ligjor për inspektimin financiar publik me qëllim funksionimin efektiv të tij;
2. Rritja dhe fuqizimi i kapaciteteve të strukturave të auditit të brendshëm, si dhe rritja e cilësisë së auditit si struktura që parandalojnë korrupsionin;

3. Reformimi i sistemit të inspektimit në fushën e drejtësisë me fokusin në Gjykata dhe Prokurori;
4. Inspektime elektronike dhe koordinimi përmes Inspektoriatit Qendror për parandalimin e korrupsionit në inspektime;
5. Forcimi i monitorimit dhe kontrollit të ekzekutimit të kontratave të prokurimit publik.

Objektivi A 8- Përdorimi sistematik i evidentimit të hapësirave për korrupsion (corruption proofing of legislation)

Shpesh korrupsioni mundësohet që në fazën e hartimit të ligjeve ose akteve nënligjore. Parashikimi i procedurave komplekse për marrjen e një shërbimi, parashikimi i përgjegjësive dhe roleve të mbivendosura, parashikimi i afateve të gjata dhe të paarsyeshme, etj., janë vetëm disa shembuj sesi ligjet ose aktet nënligjore mund të bëhen shkas për korrupsion në sektorë të ndryshëm të qeverisjes. Në këto kushte është e një rëndësie thelbësore për luftën kundër korrupsionit që të gjitha institucionet publike që hartojnë ligje dhe akte nënligjore të adoptojnë dhe të përdorin një metodologji për vlerësimin e hapësirave korruptive (corruption proofing of legislation).

Ashtu si analizat e riskut, edhe vlerësimi i hapësirave korruptive (*corruption proofing of legislation*) është një risi për administratën publike shqiptare. Duke njohur potencialin e kësaj metode në luftën kundër korrupsionit, qeveria ka zgjedhur ta bëjë përdorimin sistematik të saj një objektivi kryesor të Strategjisë kundër Korrupsionit 2015 – 2017:

1. Përfshirja e Manualit për evidentimin e hapësirave për korrupsion të hartuar nga PACA në manualin e rishikuar për hartimin e legjislacionit;
2. Rritja e kapaciteteve të strukturave për të kryer vlerësimin e hapësirave për korrupsion.

Objektivi A 9 - Forcimi i integritetit të nëpunësve publikë

Ndershmëria dhe integriteti i individëve të cilët punësohen në sektorin publik është parakusht për parandalimin e korrupsionit. Në këto kushte, është vendimtare që në disa sektorë të qeverisjes të cilët janë të prirur për korrupsion (p.sh. polici, prokurime, tatime, gjyqësor etj), sektorët e personelit të adoptojnë dhe zbatojnë metodologji për të testuar paraprakisht integritetin e kandidatëve për këto vende pune dhe në vijimësi integritetin e punonjësve. Aktivitetet afatgjatë janë:

1. Rekrutimi në administratën publike i individëve me integritet të lartë;
2. Forcimi i integritetit të zyrtareve të agjencive të zbatimit të ligjit dhe reduktimi i korrupsionit;
3. Rritja e kapaciteteve të institucioneve për zbatimin e sistemeve të testimit të integritetit.

Objektivi A 10 - Analizimi i prirjeve të korrupsionit dhe përmirësimi i statistikave në lidhje me veprimtarinë e agjencive ligjzbatuese kundër korrupsionit

Korrupsioni si fenomen priret të jetë dinamik në kuptimin që ai shfaqet një herë në një sektor, dhe një herë në një sektor tjetër në varësi të pranisë të kushteve të tilla favorizuese si mungesa e transparencës, mungesa e një mekanizmi për të dëgjuar zërin e subjekteve të interesuara, mungesa e procedurave të qarta administrative dhe procedurave të ankimit etj. Në këto kushte edhe përgjigja ndaj korrupsionit duhet të jetë dinamike. Ky dinamizëm sigurohet nëpërmjet analizimit sistematik të prirjeve të korrupsionit, analizimit sistematik të efektivitetit të masave anti – korrupsion, analizimit të statistikave të konsoliduara të qeverisë por edhe të organeve ligjzbatuese lidhur me korrupsionin. Konsolidimi i statistikave ka qenë një prioritet për Shqipërinë, i theksuar në mënyrë të vazhdueshme nga BE gjatë 10 viteve të fundit. Është e rëndësishme që të dhënat statistikore të jenë të koordinuara midis të gjitha agjencive ligj zbatuese dhe të evidentojnë qartë fakte të tilla si: numri i hetimeve, numri i gjykimeve, numri dhe masa e dënimeve, burimet e kallzimeve penale, fushat e rasteve të kallëzuara dhe të dënuara etj. Objektivi specifik synon në:

1. Rritja e kapaciteteve e njësive të ndryshme të kuadrit kundër korrupsionit në Shqipëri;
2. Krijimi i një sistemi të konsoliduar të dhënash (track rekord) lidhur me regjistrimin e hetimeve të krimit të organizuar, krimit financiar dhe korrupsionit;
3. Ndërtimi i sistemeve që mundësojnë analizimin e statistikave në organet ligjzbatuese, përfshi këtu sistemet e Menaxhimit të Çështjeve;
4. Rritja e kapaciteteve të personelit të organeve ligjzbatuese mbi raportimin statistikor dhe analizimin e të dhënave statistikore të rasteve të korrupsionit;
5. Ndërlidhja e sistemeve të ndryshme elektronike për komunikimin e saktë të statistikave.

Objektivit A 11 - Adoptimi i politikave kundër korrupsionit në nivelin e qeverisjes vendore

Është e rëndësishme që institucionet e pushtetit vendor të përfshihen në programin anti – korrupsion të qeverisë duke adoptuar objektivat dhe politikat e lartpërmendura duke i përshtatur ato me specifikat e pushtetit vendor:

1. Krijimi i *one stop shop* në nivel vendor për ofrimin e shërbimeve dhe/ose lehtësimi i procedurave për marrjen e shërbimeve;
2. Krijimi i faqeve web të përditësuara dhe publikimi i të dhënave në çdo njësi i buxheteve dhe shpenzimeve të çdo bashkie;
3. Ofrimi i praktikave më të mira njësive të reja të qeverisjes vendore lidhur me menaxhimin dhe raportimin e financave;
4. Krijimi i mekanizmit të monitorimit dhe vlerësimit periodik të ofrimit të shërbimeve dhe ndihmës ekonomike në nivel lokal.

B. QASJA NDËSHKIMORE

Objektivat në kuadrin e qasjes ndëshkimore do të përfshijnë:

Objektivi B 1 - Përmirësimi i efijencës dhe efektivitetit të hetimeve penale kundër korrupsionit

Hetimi penal i krimit ekonomik dhe financiar duhet të jetë i shpejtë (provat që vërtetojnë kryerjen e këtyre krimeve janë veçanërisht të prirura për t'u zhdukur) dhe i aftë për të vërtetuar deri në detaj 2 gjëra: a) fajësinë dhe b) pasurimin e paligjshëm të të dyshuarve.

Për ta bërë këtë, agjencitë ligjzbatuese duhet të jenë në gjendje të përdorin mjetet speciale të hetimit (përgjime, vëzhgime etj), të kryejnë hetime të plota financiare dhe të përfitojnë nga bashkëpunimi i shumë institucioneve publike dhe private. Për këtë arsye aktivitetet e sugjeruara në këtë kuadër janë:

1. Rritja e numrit të operacioneve ku përdoren teknika speciale të hetimit dhe atyre proaktive dhe rritja e kapaciteteve të strukturave të organeve ligjzbatuese;
2. Rritja e operacioneve në fushën e korrupsionit;
3. Përdorimi dhe menaxhimi më i mirë i informacionit për hetimin e korrupsionit;
4. Forcimi i kapaciteteve nëpërmjet trajnimeve të përbashkëta me agjencitë e zbatimit të ligjit të përfshira në luftën kundër korrupsionit;
5. Garantimi i qëndrueshmërisë të OPGj dhe zyrtarëve të organeve ligjzbatuese.

Objektivi B 2 - Përmirësimi i bashkëpunimit midis institucioneve ligjzbatuese në ndjekjen penale dhe ndëshkimin penal të korrupsionit

Ndërsa hetimi dhe ndëshkimi i një krimi të zakonshëm zakonisht përfshin *trion* polici, prokurori dhe gjyqësor, hetimi i suksesshëm i krimit ekonomik përfshin një gamë më të gjerë aktorësh si ILDKP, KLSH, DPPPP, subjekte private si bankat, firmat e ndërtimit, agjencitë e pasurive të patundshme, agjencitë e udhëtimit etj, etj. Bashkëpunimi i frutshëm midis organeve të hetimit dhe gjithë këtyre subjekteve është një parakusht për suksesin e luftës penale kundër korrupsionit. Këtu përfshihen:

1. Qartësimi i kuadrit të bashkëpunimit midis strukturave të ndryshme ligjzbatuese (administrativ, penal) për rritjen e efikasitetit të hetimit dhe ndëshkimit të korrupsionit;
2. Mundësimi i aksesit elektronik permanent të organeve ligjzbatuese në databaza shtetërore dhe / ose shtrirja e mëtejshme e aksesit për të mundësuar shkëmbimin më efikas dhe të shpejtë të informacionit gjatë hetimeve;
3. Analizimi i prirjeve të korrupsionit;
4. Shkëmbim informacioni ndërmjet organeve ligjzbatuese mbi denoncimet për korrupsion, duke përfshirë edhe shkëmbimin e informacionit për fusha me rendësi të veçantë si drejtësia, shëndetësia, pasuritë e paluajtshme etj me synim menaxhimin me të mire të informacionit për hetimin e korrupsionit.

Objektivi B 3 - Përmirësimi i kuadrit ligjor për ndjekjen penale të krimit ekonomik dhe financiar

Kuadri ligjor për ndjekjen penale të korrupsionit duhet t'i përgjigjet në vazhdimësi prirjeve të korrupsionit dhe problematikës së evidentuar nga hetimi dhe ndëshkimi i kësaj forme të kriminalitetit.

1. Ka nevojë, në kuadër edhe të reformës në drejtësi, për analizimin dhe rishikimin e kuadrit ligjor si më poshtë, me synim harmonizimin e procesit të hetimeve dhe procedimeve penale
 - a. Kodin e Procedurës Penale;
 - b. Ligjin për Parandalimin dhe Goditjen e Krimit të Organizuar dhe Trafikimit nëpërmjet Masave Parandaluese kundër Pasurisë;
 - c. Ligjin për përgjimin e komunikimeve elektronike (dhe komunikimet elektronike nëse vlerësohet e nevojshme);
 - d. Ligjin mbi Bashkëpunimin e Publikut kundër Korrupsionit.
2. Amendimet duhet të kenë si synim të përmirësojnë kushtet për hetimin e korrupsionit përfshi këtu:
 - i. afatet e hetimeve paraprake;
 - ii. përdorimin e përgjimeve;
 - iii. përdorimin e provave në çështje korrupsioni.

Objektivi B 4 - Përmirësimi i bashkëpunimit gjyqësor dhe policor ndërkombëtar në luftën kundër krimit ekonomik dhe financiar

Të ardhurat nga krimi ekonomik dhe financiar shpesh depozitohen ose investohen jashtë vendit. Në këto kushte është e një rëndësie vendimtare që organet ligjzbatuese të bashkëpunojnë me kundërpalët e tyre në vendet e huaja, sidomos për kryerjen e hetimit financiar.

Nën këtë objektiv qasjet sektoriale e vënë theksin tek nevoja për trajnime specifike dhe forcimin e lidhjeve me autoritetet simotra të vendeve të huaja.

C. QASJA NDËRGJEGJËSUESE

Objektivat në kuadrin e qasjes ndërgjegjësuese do të përfshijnë:

Objektivit C 1 – Ndërgjegjësimi dhe edukimi i publikut të gjerë mbi pasojat e korrupsionit

Bashkëpunimi i publikut në luftën kundër korrupsionit është një domosdoshmëri. Për të siguruar këtë bashkëpunim, institucionet përgjegjëse duhet të bëjnë të mundur sensibilizimin e publikut për pasojat negative të korrupsionit mbi jetën e çdo anëtari individual të shoqërisë.

1. Mjete ndërgjegjësimi për korrupsionin janë përfshirë në kurrikula shkollorë të të edukimit në vazhdim;
2. Realizimi i fushatave kombëtare kundër korrupsionit;
3. Realizimi i fushatës lidhur me denoncimin nga informatorët/bilbil fryrësit (whistleblowers);
4. Trajnime të zyrtarëve në lidhje me zbatimin e ligjit për informatorët e rasteve të korrupsionit/bilbil fryrësit;
5. Realizimi i fushatave ndërgjegjësuere për përdorimin e sistemeve të ndryshme që shmangin korrupsionin.

Objektivit C 2 - Nxitja e publikut për të përdorur aktivisht mekanizmat në denoncimin dhe parandalimin e korrupsionit

Nxitja e publikut për përdorimin e mekanizmave dhe sistemeve të ankesave është një nga instrumentet më efikase në luftën kundër korrupsionit. Krijimi i besimit se këto mekanizma funksionojnë realisht do të ndikojë në rritjen e numrit të ankesave dhe denoncimeve duke ndikuar kështu pozitivisht në efikasitetin e luftës kundër korrupsioni.

1. Krijimi i mjeteve elektronike për denoncimin e korrupsionit;
2. Publikimi online i të gjitha akteve nënligjore që parashikojnë procedurat e trajtimit të ankesave dhe afatet;
3. Raportimi publik mbi rastet e trajtuara të korrupsionit.

Objektivit C 3 - Inkurajimi i bashkëpunimit me shoqërinë civile

Përgjatë këtyre viteve të fundit shoqëria civile në Shqipëri ka zhvilluar ekspertizë të një niveli të lartë në lidhje me teknikat dhe metodat e hartimit dhe monitorimit të masave kundër korrupsionit. Për këtë arsye, përfshirja e aktorëve të shoqërisë civile në procesin e konceptimit dhe, çka është më e rëndësishme, mundësimi i saj për të monitoruar ecurinë në zbatimin e masave anti – korrupsion nga qeveria është shumë e rëndësishme. Partneriteti me shoqërinë civile dhe komunitetin e biznesit do të ngrihet në nivelin e duhur dhe do të forcohet jo vetëm përmes përfshirjes së tyre për dhënien e mendimeve por dhe gjatë proceseve vendimarrëse. Ky partneritet do të fuqizohet më tej përmes takimeve konsultative.

1. Rishikimi i kuadrit ligjor mbi bashkëpunimin e publikut për denoncimin e rasteve të korrupsionit;
2. Fuqizimi i bashkëpunimit të institucioneve të pavarura me median;
3. Përmirësimi i konsultimit me gjatë hartimit dhe vlerësimit të politikave kundër korrupsionit.

KAPITULLI 4 - BURIMET FINANCIARE

Ky kapitull përshkruan shpërndarjen në vija të përgjithshme të burimeve financiare që financojnë produktet e planit të veprimit tre-vjeçar, 2015-2017 në zbatim të Strategjisë. Kostot e zbatimit të masave konkrete janë paraqitur nga secila ministri apo institucion përgjegjës për zbatimin e tyre.

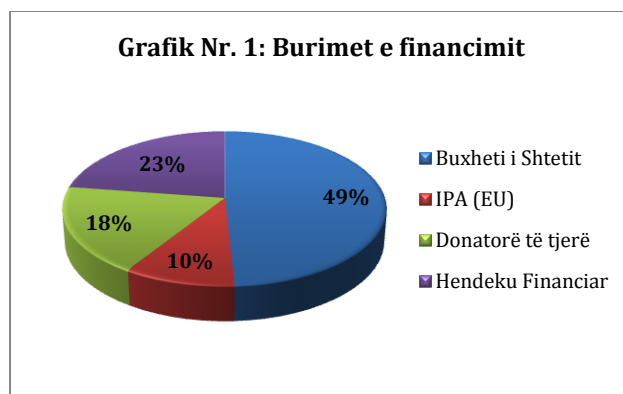
Procesi i kostimit është bazuar në konsultimin e dokumentave kombëtare, përfshirë ketu Programi Buxhetor Afatmesëm 2015-2017, si dhe konsultimet me institucionet e përfshira. Është synuar që nëpërmjet këtij procesi të evitohen mbivendosjet financiare në dokumentat strategjike. Plani i veprimit është shoqëruar me një kostim analitik të secilës masë.

Kostoja e përgjithshme e përlogaritur për zbatimin e kësaj strategjie dhe e Planit të Veprimit është 1,730,727,309.60 Lek, ose 12,362,337.93 Euro.

Qasja Parandaluese pritet të ketë në terma financiare peshën më të madhe në zbatimin e planit, përkatësisht në masën 57%. Ndërsa qasja ndëshkimore dhe ndërgjegjësuere peshojnë përkatësisht 32% dhe 11% në totalin e buxhetit të planit të veprimit.

Qasjet e Strategjisë	Kostoja totale potenciale	Burimet e financimit			
		Buxheti i Shtetit	IPA (EU)	Donatorë të tjerë	Hendeku Financiar
A. QASJA PARANDALUESE	986,706,634.60	372,174,714.60	170,240,000.00	268,619,000.00	175,672,920.00
B. QASJA NDËSHKIMORE	548,090,432.00	477,791,000.00	-	-	70,299,432.00
C. QASJA NDËRGJEGJËSUESE	195,930,243.00	1,080,000.00	-	48,970,243.00	145,880,000.00
TOTAL	1,730,727,309.60	851,045,714.60	170,240,000.00	317,589,243.00	391,852,352.00
Ekuivalent në EUR	12,362,337.93	6,078,897.96	1,216,000.00	2,268,494.59	2,798,945.37

Financimi i planit të veprimit të strategjisë do të realizohet nga dy burime kryesore, nga buxheti i shtetit dhe nga mbështetja financiare e komunitetit të donatorëve. Buxheti i Shtetit pritet të financojë zbatimin e planit në masën 49% të financimit të nevojshëm. Ndërsa pjesa tjetër pritet të financohet nga Bashkimi Evropian dhe nga donatorët (Banka Botërore, UNDP, OSBE, USAID, OPDAT etj.). Në momentin e hartimit të planit të veprimit hendeku financiar vlerësohet të jete në masën 23% të totalit.

Peshën specifike më të madhe e zënë shpenzimet e nevojshme për zbatimin masave në kuadër të Objektivit B.1 "Përmirësimi i efikasitetit dhe efektivitetit të hetimeve penale kundër korrupsionit" me 30%, Objektivit A.1 "Rritja e transparencës në Veprimtarinë Shtetërore dhe përmirësimi i aksesit të qytetarëve në informacion" me 16% dhe Objektivit A.3 "Fuqizimi i infrastrukturës elektronike të institucioneve publike" me 14%.

Objektivat	Kostoja totale potenciale	Në % (Objektivi / Total)
A.1 Rritja e transparencës në Veprimtarinë Shtetërore dhe përmirësimi i aksesit të qytetarëve në informacion	270,969,657.60	16%
A.2 Rritja e transparencës në planifikim, menaxhim dhe kontrollin e fondeve publike	5,300,000.00	0%
A.3 Fuqizimi i infrastrukturës elektronike të institucioneve publike	238,036,667.00	14%
A. 4 Përmirësimi i trajtimit të denoncimeve ndaj korrupsionit	151,800,000.00	9%
A.5 Forcimi i regjimit të deklarimit dhe kontrollit të pasurive të zyrtarëve publikë dhe rasteve të konfliktit të interesave	109,717,390.00	6%
A.6 - Forcimi i regjimit të kontrolleve mbi financimin e partive politike	2,275,000.00	0%
A.7 Përmirësimi i efikasitetit të auditimit dhe inspektimit të brendshëm dhe përdorimi sistematik i analizave të riskut	33,174,320.00	2%
A.8 Përdorimi sistematik i mekanizmit të evidentimit të hapësirave për korrupsion	739,680.00	0%
A.9 Forcimi i integritetit të nëpunësve publikë	10,080,000.00	1%
A.10 Analizimi i prirjeve të korrupsionit, i efektivitetit të masave antikorrupsion dhe përmirësimi i statistikave në lidhje me veprimtarinë e agjencive ligjzbatuese kundër korrupsionit.	164,613,920.00	10%
A.11 Artikulimi dhe adoptimi i politikave anti-korrupsion në nivelin e qeverisjes vendore	-	0%
B. 1 Përmirësimi i efikasitetit dhe efektivitetit të hetimeve penale kundër korrupsionit	524,024,432.00	30%
B.2 Përmirësimi i bashkëpunimit midis institucioneve ligjzbatuese në ndjekjen penale dhe ndërshkrimin penal të	13,874,000.00	1%

korrupsionit		
B.3. Rishikimi i kuadrit ligjor për ndjekjen penale të krimit ekonomik dhe financiar	6,216,000.00	0%
B.4. Përmirësimi i bashkëpunimit gjyqësor dhe policor ndërkombëtar në luftën kundër korrupsionit	3,976,000.00	0%
C.1 Ndërgjegjësimi dhe edukimi i publikut të gjerë mbi pasojat e korrupsionit	154,280,000.00	9%
C.2 Nxitja e publikut për të përdorur aktivisht mekanizmat për denoncimin e korrupsionit	40,040,000.00	2%
C.3. Inkurajimi i bashkëpunimit me shoqërinë civile	1,610,243.00	0%
TOTAL	1,730,727,309.60	100%

Plani i veprimit të strategjisë do të rishikohet në bazë vjetore për ta përshtatur me progresin në zbatimin e masave, por edhe për ta azhornuar atë konform ciklit të programimit vjetor buxhetor, si dhe prioriteteve të çdo sektori. Për masa të planit të veprimit ende të pambuluara financiarisht, institucionet përgjegjëse do të planifikojnë nevojat për financime buxhetore nëpërmjet programeve buxhetore përkatëse, si pjesë e procesit të planifikimit të Programit Afatmesëm Buxhetor, dhe buxhetit vjetor. Gjithashtu, Këshilli i Ministrave do të identifikojë me komunitetin e donatorëve mundësitë për mbështetje financiare të nevojshme për ato masa të cilat aktualisht nuk janë të mbuluara financiarisht.

KAPITULLI 5 – LLOGARIDHËNIA, MONITORIMI DHE ANALIZA VLERËSUESE

Institucionet zbatuese

Zbatimi i Strategjisë do të realizohet përmes koordinimit të Ministrit të Shtetit për Çështjet Vendore, njëkohësisht KKK dhe përmes raportimit të tij në qeveri.

Në këtë rol, në vijim të miratimit të strategjisë kundër korrupsionit 2015-2017, KKK do të iniciojë ngritjen e një mekanizmi mbikqyrës dhe zbatues për strategjinë kundër korrupsionit. Mekanizmi i koordinimit dhe mbikqyrjes ka si qëllim dhe detyrë koordinimin e punës për zbatimin e strategjisë, përmes zhvillimit të mëtejshëm dhe miratimit të planit të veprimit, monitorimit të zbatimit të planit të veprimit dhe raportimit publik mbi progresin e zbatimit të tij. Mekanizmi do të mbështetet nga një sekretariat teknik, ndërsa në rolin e tij si drejtues i këtij mekanizmit, KKK do të kërkojë kontributin e të gjitha institucioneve të përfshira në strategji për monitorimin e saj.

Në mbështetje të procesit të monitorimit, KKK do të ketë përgjegjësinë të përdorë të gjitha platformat e mundshme për komunikimin dhe përfshirjen e institucioneve të pavarura dhe të shoqërisë civile në zbatimin dhe monitorimin e strategjisë.

Treguesit e përgjithshëm dhe synimet e Strategjisë

Përshkrimi i treguesit	Baseline/ Pikat kryesore	Synimi për 2017	Synimi për 2020
Indeksi i perceptimit të Korrupsionit	Sipas matjes të indeksit (0-100, ku 0 përkon me nivel të lartë korrupsioni, dhe 100 përkon me nivel të ulët korrupsioni) Shqipëria ka indeksin 33	37.5 (Rritje prej 1.5-2.5 pikësh çdo vit)	40.5 (Rritje prej 1.5-2.5 pikësh çdo vit)
Kontrolli i Korrupsionit, Banka Botërore	Indikator i përbërë i cili mat gjendjen e korrupsionit dhe evidenton përqindjen e vendeve që janë nën atë performancë Shqipëria renditet më mirë se 25.84% e vendeve të tjera që vlerësohen	Shqipëria performon më mirë se 34% e vendeve të tjera që vlerësohen lidhur me korrupsionin	Shqipëria performon më mirë se 40% e vendeve të tjera që vlerësohen lidhur me korrupsionin
Studimi mbi performancën e Mjedisit të Sipërmarrjes dhe të Investimeve, Banka Botërore	Si në studimin e 2005, ashtu edhe të 2008, korrupsioni ishte pengesë e rendësishme për biznesin (renditur i dyti në rendësi)	Korrupsioni nuk përbën një nga 3 pengesat më të rendësishme për biznesin	Korrupsioni nuk përbën një nga 4 pengesat më të rendësishme për biznesin
Raport i Nations in Transit	Vlerësimi për situatën e korrupsionit në Shqipëri është 5.25 (ku 1=shumë mirë, 7=shumë keq) Mesatarja e vlerësimeve për vendet e BE është 3.43 ndërsa	Vlerësimi për Shqipërinë është 4.5	Vlerësimi për Shqipërinë është 4.2

për vendet e Ballkanit
4.79

Rekomandimet e GRECO për parandalimin e korrupsionit dhe konfliktin e interesit në rradhët e gjyqtarëve, prokurorëve dhe parlamentarëve	10 rekomandime janë dhënë për Shqipërinë në raundin e 4-t të vlerësimeve, në 2014	Të gjitha rekomandimet e raundit të 4-t janë zbatuar plotësisht	Të gjitha rekomandimet e raundit të 5-t janë zbatuar plotësisht
--	---	---	---

Treguesit specifikë

Duke marrë parasysh natyrën ndërsektoriale të këtij dokumenti, është vendosur që indikatorët specifik të kësaj fushe të përqëndrohen në treguesit si më poshtë:

- Përbushja e treguesve specifikë, të caktuar për çdo masë sipas Planit të veprimit që bashkangjitet kësaj strategjie;
- Numri i hetimeve dhe operacioneve proaktive dhe atyre me metoda speciale hetimi;
- Numri i kallëzimeve penale për vepra korrupsioni sipas metodologjisë për statistika të konsoliduara;
- Numri i dënimeve për vepra penale të korrupsionit.

Raportimi periodik, metodologjia e raportimit dhe raportimet publike

Objektivat e mekanizmit koordinues si dhe të monitorimit janë identifikimi i progresit të arritur për zbatimin e strategjisë, identifikimi dhe korrigjimi i problematikave të zbatimit të strategjisë, si dhe rritja e ndërgjegjësimit lidhur me nevojën e zbatimit të masave.

KKK do të organizojë takime koordinuese çdo 3 (tre) muaj, si dhe çdo 6 (gjashtë muaj) për një analizë më të thelluar të problematikave të hasura. Gjithashtu, një takim duhet të organizohet çdo vit në dhjetor në ditën ndërkombëtare kundër korrupsionit. Çdo tremujor, sekretariati teknik do të hartojë raporte të përmbledhura monitorimi, të cilat do të vlerësohen në vijim nga mekanizmi monitorues. Raportet e përgatitura do të publikohen gjithashtu për të mundësuar aksesin dhe dhënien e informacionit ndaj palëve të interesuara, ndërsa në bazë 6 (gjashtë) mujore do të mbahen takime ku do të diskutohen raportet e monitorimit që janë hartuar nga sekretariati teknik dhe të publikuara për konsultim, të cilat do t'i prezantohen për miratim mekanizmit monitorues. Plani i veprimit do të jetë një dokument që do të ndryshojë dhe do të përditësohet nga Mekanizmi koordinues çdo vit, me synim arritjen e objektivave të strategjisë.

Sekretariati teknik, me mbështetjen e institucioneve të përfaqësuara në mekanizmin monitorues, si dhe me anë të kontributit të institucioneve të pavarura dhe të palëve me të cilat KKK ka krijuar platforma bashkëpunimi, përmbush aktivitetet si më poshtë për monitorimin dhe zbatimin e strategjisë:

- a. Mbledh projekt raportet e monitorimit e institucioneve;
- b. Shqyrton projekt raportet e veprimit të dorëzuara nga institucionet për zbatimin dhe rekomandon në përputhje me rrethanat, miratimin e tyre, ndryshimin apo testimin;
- c. Pas përditësimit të planit të veprimit, harton planin e integruar;
- d. I komunikon institucioneve vendimet e mekanizmit monitorues së bashku me udhëzimet e lëna nga ky i fundit;
- e. Harton raportin e zbatimit të integruar;
- f. I komunikon publikut vendimet e marra dhe dokumentet e miratuara.

Në aspektin cilësor të monitorimit, sekretariati teknik mund të sugjerojë, ose mund ti caktohet nga mekanizmi koordinues të përdorë metodat e mëposhtme për monitorimin dhe vlerësimin e zbatimit të strategjisë:

- a. Përditësimin e përmbushjes apo jo të masave për parandalimin e korrupsionit, sipas planit të veprimit (aneks 1) dhe në bazë të vetë-vlerësimit të institucioneve;
- b. Vlerësime tematike, sipas udhëzimeve të mekanizmit vlerësues, lidhur me efektivitetin e veprimeve të ndërmarra;
- c. Përdorimin e analizës statistikore apo cilësore duke përdorur të dhëna krahasuese përtej atyre të vetë-raportimeve të institucioneve;
- d. Përdorimin e raporteve të tjera nga Kombet e Bashkuara, GRECO, OECD etj. që lidhen me vlerësimin e situatës të luftës kundër korrupsionit;
- e. Komunikimin me palë të treta dhe shoqërinë civile për vlerësimin e masave të zbatuara;
- f. Dokumentimin e arritjeve dhe praktikave të mira;
- g. Përdorimin e metodave të tjera vlerësuese, përfshi këtu sondazhe, vlerësime situatë, pyetësorë etj.

Mjetet dhe mënyrat me të cilat do të raportohet, si p.sh. formulare, sisteme/programe elektronike komunikimi të informacionit etj., do të ofrohen nga sekretariati teknik dhe do të miratohen nga mekanizmi koordinues gjatë takimit të parë të mekanizmit koordinues. Mjetet dhe mënyrat e raportimit mund të rishikohen dhe të miratohen të përditësuara nga mekanizmi koordinues.

Raportet e monitorimit duhet të publikohen në bazë vjetore dhe gjerësisht, duke raportuar gjithmonë arritjet, mangësitë në zbatim si dhe rekomandimet e dhëna për institucionet nga mekanizmi koordinues. Në përfundim të afatit të strategjisë, një raport vlerësimi do të hartohet lidhur jo vetëm me zbatimin e strategjisë gjatë gjithë kohës të zbatimit të saj, por edhe lidhur me impaktin që strategjia ka patur për arritjen e objektivave dhe vizionit të strategjisë. Ky raport mund të hartohet me asistencën e palëve të treta, sipas vendimit të mekanizmit koordinues por gjithmonë në përputhje me Urdhrin 139 të Kryeministrit për "Zbatimin e Procesit të monitorimit të strategjive sektoriale e ndersektoriale". Në këtë raport do të pasqyrohet shkalla e arritjes së indikatorëve vit pas viti.

ANEKS 1